

NOVETATS LEGISLATIVES

[Llei 2/2023, de 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informin sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció.](#)

Aquesta llei regula la protecció de les persones que informin sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció amb la finalitat de transposar la denominada Directiva de Whistleblowing.

La seva finalitat és donar una protecció adequada a les persones que informin sobre accions o omissions que puguin constituir infraccions del Dret de la Unió Europea, penals o administratives greus o molt greus i obliga a determinats subjectes a comptar amb un sistema intern d'informació (canal de denúncies), així com amb un sistema de gestió i protecció dels informants, evitant represàlies contra ells.

Subjectes obligats

Estaran obligats a disposar d'un sistema intern d'informació entre altres subjectes, les persones jurídiques del sector privat que tinguin contractats 50 o més treballadors.

També estan obligats els partits polítics, els sindicats, les organitzacions empresarials i les fundacions creades pels uns i els altres, sempre que rebin o gestionin fons públics.

Entitats del sector públic.

L'òrgan d'administració o òrgan de govern de cada entitat, pública o privada, és el responsable de la implantació del Sistema intern d'informació, prèvia consulta amb la representació legal dels treballadors i tindrà la condició de responsable del tractament de les dades personals.

Persones Protegides

Persones informants que treballin en el sector privat o públic i que hagin obtingut informació sobre infraccions en un context laboral o professional. Compren:

- Treballadors de l'administració pública i treballadors per compte aliena
- Autònoms
- Accionistes, i persones dels òrgans d'administració direcció o supervisió de l'empresa, inclosos els membres no executius
- Qualsevol persona que treballi per contractistes subcontractistes i proveïdors

També s'inclouen els casos en els quals l'informant hagi obtingut la informació

- En el marc d'una relació laboral ja finalitzada
- Durant el procés de selecció o de negociació precontractual
- Als representants legals dels treballadors en l'exercici de les seves funcions d'assessorament i suport a l'informant.

Prohibició de represàlies

Es prohibeixen expressament els actes constitutius de represàlia contra les persones que presentin una comunicació.

S'entén per represàlia qualsevol acte o omissió que estiguin prohibits per la llei, o que, de manera directa o indirecta, suposin un tracte desfavorable que situï a les persones que les

sofreixen en desavantatge particular respecte a una altra en el context laboral o professional, només per la seva condició d'informant.

A l'efecte del que es preveu en la llei, i a títol enunciatiu, es consideren represàlies, entre d'altres, les que s'adoptin en forma de:

- suspensió del contracte de treball
- acomiadament o extinció de la relació laboral (incloent la no renovació o la fi anticipada d'un contracte de treball temporal una vegada superat el període de prova o la no conversió d'un contracte de treball temporal en un indefinit, en cas que el treballador tingui expectatives legítimes
- imposició de qualsevol mesura disciplinària
- degradació o denegació d'ascensos
- modificació substancial de les condicions de treball

Sistema intern d'informació

L'òrgan d'administració o òrgan de govern de cada entitat, pública o privada, és el responsable de la implantació del Sistema intern d'informació, prèvia consulta amb la representació legal dels treballadors i tindrà la condició de responsable del tractament de les dades personals.

Aquest sistema intern d'informació que es compon tant de l'habitual canal de comunicació (el que en la pràctica es coneix com a canal de denúncies o canal ètic), com del procés de gestió i seguiment de la informació rebuda.

El sistema intern d'informació hauria d'utilitzar-se de manera preferent per a canalitzar la informació. No obstant això, l'informant pot triar el canal a seguir, intern o extern, segons les circumstàncies i els riscos de represàlies que consideri.

La configuració del sistema intern d'informació ha de reunir determinats requisits, entre altres, el seu ús assequible, les garanties de confidencialitat, les pràctiques correctes de seguiment, recerca i protecció de l'informant, la restricció d'accés a personal no autoritzat, la integració dels diferents canals interns d'informació.

El sistema intern d'informació ha de comptar amb una Política que reguli i publiciti els principis que regeixen el sistema i un procediment que reguli la gestió de les informacions rebudes.

Específicament, la Llei exigeix que les entitats facilitin la informació adequada de manera clara i fàcilment accessible, sobre l'ús de tot canal intern d'informació que hagin implantat, així com sobre els principis essencials del procediment de gestió.

Responsable del sistema intern d'informació

Les entitats han de designar un responsable del sistema intern d'informació que pot ser una persona o un òrgan col·legiat i el nomenament del qual, destitució o cessament ha de dependre de l'òrgan d'administració o govern de l'entitat. Aquest càrrec pot recaure en el responsable de la funció de compliment normatiu sempre que ostenti un càrrec directiu, en el sector privat, i, en tot cas, sigui una persona amb independència i autonomia.

La gestió del sistema pot ser interna o externa a l'entitat.

En el cas de gestió externa la responsabilitat continuarà sent del responsable del sistema que s'hagi nomenat en l'entitat.

Canal de comunicació

El canal de comunicació que forma part del sistema ha de permetre realitzar comunicacions per escrit o verbalment, o de les dues formes, per mitjans electrònics o fins i tot de manera presencial.

Les comunicacions pel canal seran en tot cas confidencials i aquest ha de permetre també que es realitzin i es tramitin comunicacions anònimes.

Procediment de gestió de les informacions rebudes

El procediment ha de tenir com a mínim el contingut que preveu la Llei i atendre els principis indicats en aquesta.

- Identificar el canal intern d'informació
- Inclusió d'informació clara i accessible sobre els canals externs d'informació davant les autoritats competents
- l'obligació de justificació de recepció de la comunicació a l'informant, en el termini de set dies naturals següents a la seva recepció
- la fixació d'un termini màxim per a donar resposta a les actuacions de investigació, que no podrà ser superior a tres mesos a comptar des de la recepció de la comunicació excepte casos d'especial complexitat que requereixin una ampliació del termini, i en aquest cas, aquest podrà estendre's fins a un màxim d'altres tres mesos addicionals.
- La previsió de la possibilitat de mantenir la comunicació amb l'informant i si es considera necessari, sol·licitar-li informació addicional
- Establiment del dret de la persona afectada (denunciada) a que se l'informi de les accions o omissions que se li atribueixen i a escoltar la seva versió. La comunicació a la persona afectada per la denúncia haurà de fer-se en temps i forma adequats per garantir la investigació.
- Garantia de la confidencialitat quan la comunicació es remeti per canals de denúncia que no siguin els establerts o a persones no responsables del seu tractament
- Exigència respecte a la presumpció d'innocència i dret a l'honor de les persones afectades.
- Protecció de dades personals
- Remissió de la informació al Ministeri Fiscal amb caràcter immediat quan ha hagi indicis de que els fets siguin constitutius de delictes. Si els fets afecten als interessos financers de la Unió Europea, es remetrà a la Fiscalia Europea.

Termini d'implantació

El termini màxim per a l'establiment dels sistemes interns d'informació és el 13 de juny del 2023

En el cas de les entitats jurídiques del sector privat amb 249 treballadors o menys, i les entitats del sector públic de municipis de menys de 10.000 habitants, el termini s'estén fins a l'1 de desembre de 2023.

Sancions

La llei preveu un sistema d'infraccions i sancions, considerant infraccions, entre altres, qualsevol actuació que suposi una efectiva limitació dels drets i garanties previstos introduïda a través de contractes o acords a nivell individual o col·lectiu, qualsevol intent o acció efectiva d'obstaculitzar la presentació de comunicacions o d'impedir, frustrar o alentir el seu seguiment, inclosa l'aportació d'informació o documentació falsa, l'adopció de qualsevol represàlia, la vulneració de les garanties de confidencialitat i anonimat.

L'incompliment de l'obligació de disposar d'un sistema intern d'informació es considera una infracció molt greu.

L'òrgan sancionador serà l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant o l'organisme homònim en l'àmbit autonòmic en funció de l'àmbit de la infracció.

Les sancions per la comissió d'infraccions es poden imposar tant a l'entitat infractora, pública o privada, com als òrgans interns responsables.

Les sancions a persones jurídiques poden arribar fins al milió d'euros i fins als tres-cents mil euros per a persones físiques per a les molt greus.

Canal extern d'informació de l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant (AAI) i revelació pública

Davant una acció o omisió que comporti una infracció de les previstes en la Llei, l'informant podrà optar per informar l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant (AAI) o a les autoritats o òrgans autonòmics corresponents, ja sigui directament o prèvia comunicació a través del corresponent canal intern.

Revelació Pública

En última instància, l'informant podrà fer una revelació pública de la infracció de la qual ha tingut coneixement, després d'haver realitzat la comunicació primer per canals interns i externs, o directament per canals externs, sense que s'hagin pres mesures apropiades sobre aquest tema en el termini establert i entengui que es dona una situació de perill imminent per a l'interès públic, ric de danys irreversibles, risc de represàlies, destrucció de proves, connivència d'una autoritat amb l'autor de la infracció o que estigui implicada en la infracció.

Especialitats en matèria de protecció de dades

La Llei de Protecció de l'Informant estableix un règim específic en matèria de protecció de dades personals donada la rellevància que aquestes suposaran en la gestió de les comunicacions d'infraccions, de manera que modifica la Llei de Protecció de Dades Personals.

Respecte a la base legitimadora, la Llei estableix una presumpció de licitud, aclarint que els tractaments de dades personals realitzades en aplicació de la mateixa s'entendran emparats en el compliment d'una obligació legal sempre que l'entitat estigui obligada a disposar d'un sistema intern d'informació i en els supòsits de canals de comunicació externs.

Per als casos en els quals disposar d'un sistema d'informació no fos obligatori o quan el tractament es derivés d'una revelació pública, el tractament es presumirà lícit en la mesura en la qual es considera que resulta necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic.

Adicionalment, s'estableix una presumpció de licitud per al tractament de categories especials de dades personals emparant-lo en l'interès públic essencial.

A més de facilitar informació adequada i suficient als informants i als qui duguin a terme una revelació pública en els termes establerts en el Reglament General de Protecció de Dades, serà necessari que, expressament, s'informi als interessats que la seva identitat serà reservada i que no es comunicarà a les persones a les quals es refereixen els fets revelats ni a tercers.

Tenint en consideració l'anterior, en el cas que els afectats pels fets relatats exercissin el seu dret d'accés, s'hauria de tenir present que el nom dels informants és una dada que mai hauria de facilitar-se. Igualment, en el cas que l'afectat exercís el seu dret d'oposició, es presumirà, excepte prova en contra, que existeixen motius legítims imperiosos que legitimen el tractament de les seves dades.

Una altra mesura amb la qual es pretén protegir els informants és limitant l'accés a les dades contingudes en el sistema d'informació a les persones que, atenent les seves competències i funcions dins de l'entitat, resultin estrictament necessàries. En aquest sentit, s'ha inclòs una llista tancada de persones que podran tenir accés a les dades encara que matisa que les dades podran també ser comunicades a persones diferents de les incloses en aquesta llista o, fins i tot, a tercers quan resulti necessari per a l'adopció de mesures correctores o la tramitació de procediments tant sancionadors com penals.

Sobre la conservació de les dades personals, només podran ser emmagatzemades en el sistema d'informació durant el temps que resulti imprescindible per a decidir sobre la procedència d'iniciar o no una investigació.

En qualsevol cas, quan transcorrin tres mesos des de la recepció de la comunicació sense que s'haguessin iniciat actuacions d'investigació s'hauran de suprimir les dades personals tret que l'objectiu de conservar-los sigui deixar evidència del funcionament del sistema, i en aquest cas les dades hauran de ser anonimitzades.

Per qualsevol aclariment podeu posar-vos en contacte amb el nostre departament laboral

www.paresiaubia.com